



© TWAN WIERMANS

Met methaan aan de slag

# Welke maatregel past mij?

In de strijd tegen de klimaatverandering is het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen een absolute must. En hoewel Belgische melkvee- en vleesveehouders door hun efficiëntie erg milieuvriendelijk produceren, verwacht men van veehouders dat ze hun uitstoot bijkomend reduceren. Ze kunnen daarbij kiezen uit een menu van – tot nu toe – zes goedgekeurde maatregelen.

Ivan De Clercq

Niet alleen in het stikstofdossier (PAS) kijkt men naar de landbouw om de uitstoot terug te dringen, maar ook in de strijd tegen de klimaatverandering. Hoewel het in beide dossiers gaat om gassen die het veeteeltbedrijf verlaten, zijn er wezenlijke verschillen. Ammoniak (NH<sub>3</sub>) en stikstofoxiden (NO<sub>x</sub>) komen in de lucht, maar slaan weer neer. Methaan is een broeikasgas. Het stijgt op tot in de atmosfeer, waar het warmtestraling absorbeert en zo de aarde opwarmt.

## Een taaie lap

Daar waar het terugdringen van de stikstofuitstoot vooral voortvloeit uit Europese verplichtingen om de aanwezige natuur in stand te houden (Natura2000,

IHD), kent het terugdringen van de broeikasgassen een wereldwijde aanpak. Het Klimaatakkoord van Parijs uit 2015 werd onderschreven door maar liefst 195 landen, waaronder ook België. Het akkoord is wettelijk bindend en werd op alle beleidsniveaus die we kennen ook zo vertaald. Europa heeft zichzelf een reductiedoelstelling van broeikasgassen voor 2030 van 55% opgelegd ten opzichte van 1990. Vlaanderen schreef in het eigen klimaatplan de ambitie om de uitstoot van CO<sub>2</sub> (-equivalenten) tegen datzelfde jaar terug te dringen met 40% ten opzichte van 2005. Om daar te geraken kijkt men naar onder andere naar elektrische auto's, verplichte woningrenovatie en landbouw en industrie. Voor landbouw heeft Vlaanderen beslist

dat de methaanuitstoot tegen 2030 30% lager moet in vergelijking met 2020. Het Convenant Enterische Emissies (CEER), ondertekend in 2019, zal het merendeel van deze emissies reduceren. Een taaie lap, maar wel een waar veehouders (voorlopig nog) kunnen kiezen hoe ze er hun tanden in willen zetten.

## Convenant

Bij onvoldoende vooruitgang dreigt de overheid in 2025 de regie over te nemen. Reden voor de brede sector (landbouwersorganisaties waaronder Boerenbond en ABS, maar ook zuivel- en vleesverwerkende bedrijven, mengvoederfabrikanten en toeleveranciers) om het heft in eigen handen te nemen. In 2019 verbonden deze partijen zich in een convenant om de enterische methaanemissies (als gevolg van de pensvertering van koeien) tegen 2030 met 19% te verminderen ten opzichte van 2005.

## Kiezen uit een menu

In het convenant gaan de partners op zoek naar maatregelen op boerderijniveau om die doelstellingen te halen. Op dit moment zijn zes maatregelen goedgekeurd. Dat kunnen er nog meer worden. Veelbelovend is het voederadditief 3-NOP van DSM, maar het middel wacht nog op een definitieve beoordeling en is nog niet beschikbaar op de markt. Vast staat dat niet alle maatregelen op alle bedrijven even goed zullen passen. Boerenbond vindt het belangrijk dat boeren zelf kunnen kiezen waarmee ze aan de slag willen. Bovendien vindt Boerenbond dat landbouwers die extra inspanningen leveren, hiervoor financieel voor ondersteund moeten worden via het Vlaams Klimaatfonds, het nieuwe GLB of de keten. In deze reeks laten we boeren aan het woord die in meer of mindere mate werk maken van een van de goedgekeurde maatregelen. Aan iedere veehouder om te kijken wat het beste past voor zijn of haar bedrijf, om zo de taaie lap enigszins vlot verteerbaar te maken. ▶

CH<sub>4</sub>

## Convenant Enterische Emissies deel 1

In het Convenant Enterische Emissies maken de Vlaamse overheid en de volledige sector werk van het reduceren van pens-emissies van runderen om zo de klimaatdoelstellingen van de landbouwsector te realiseren. Doel is om de methaanuitstoot die in de pens gevormd wordt met 19% te verminderen ten opzichte van 2005.

Landbouwers kunnen in dat kader verschillende maatregelen nemen. In dit artikel gaan we in op het combineren van bierdraf en koolzaadschroot.

Meer informatie op [www.rundveeloket.be/CEER/](http://www.rundveeloket.be/CEER/).



Jef Noyens biedt een koe ter demonstratie een handvol bierdraf aan. Hoe goed een rantsoen met een verhoogd aandeel bierdraf en koolzaadschroot het zou doen, is voor hem ook nog een vraag.

## Maatregel 1: bierdraf en koolzaadschroot voor melkvee

De combinatie van bierdraf en koolzaadschroot binnen een basisrantsoen van maiskuil en graskuil reduceert de methaanvorming bij lacterend melkvee. De combinatie vervangt sojaschroot in het rantsoen. De juiste combinatie van bierdraf en koolzaadschroot reduceert de methaanemissie met 8% op jaarbasis.

Hiervoor moet het totale rantsoen bestaan uit 9,9 tot 12,1% bierdraf, 4,4 tot 5,4% bestendig koolzaadschroot, 3,2 tot 4% onbestendig koolzaadschroot, 34 tot 42% maiskuil en 20 tot 24% graskuil. Het koolzaadschroot en de bierdraf moeten aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen. Naast een lagere methaanuitstoot, daalt ook de CO<sub>2</sub>-voetafdruk van het rantsoen door het vervangen van ingevoerd sojaschroot. Of deze maatregel de kosten van het rantsoen voor een veehouder verhoogt of verlaagt, is bedrijfsspecifiek. Meer onderzoek over de technische samenstelling van het basisrantsoen, het achterliggende mechanisme, langetermijneffecten, de combinatie met beweiding, het gebruik van alternatieven zoals DDGS ... worden verder onderzocht in het Project HappyCliMi.

**Bron:** Rundveeloket

In een volgend artikel bespreken we de maatregel 'Optimale jongvee-opfok.'

# “Het finetunen van rantsoen moet in de stal gebeuren”

Bierdrاف maakt bij Jef en Guy Noyens uit Kasterlee al jarenlang onderdeel uit van het rundveerantsoen. Ook koolzaadschroot zit erin, zij het als onderdeel van het krachtvoer. Het opdrijven van beide componenten zien ze niet bij voorbaat als onhaalbaar, maar het mag voor Jef en Guy nooit ten nadele van de koeien zijn.

Ivan De Clercq

Zoon Guy Noyens stapte in 2006 in het bedrijf. Van 120 ging het naar 175 koeien. In 2019 kwam er een nieuwe melkveestal, die op termijn plaats zal bieden aan 212 koeien. De groei naar dat aantal dieren gebeurt geleidelijk, via de eigen natuurlijke aangroei.

## Constant rantsoen

Het rantsoen bestaat momenteel uit 22 kg mais, 10 kg gras, 10 kg perspulp, 2 kg bierdrاف en 1 kg tarwemeel. Hierbij komt nog 3 kg eiwitkern dat naast sojaschroot onder andere ook koolzaadschroot bevat. In de krachtvoerautomaat wordt dit aangevuld met maximum 4 kg evenwichtig krachtvoeder, in functie van de productie. Bij koeien in de eerste 80 dagen van hun lactatie bestaat dat krachtvoeder tot maximaal 3 kg uit een lactatiestarter. Ook daar staat koolzaadschroot in de ingrediëntenlijst. Droge koeien krijgen nog 1,5 kg van een aangepast krachtvoeder. “Het rantsoen proberen we zo veel mogelijk constant te houden. Elke wijziging vraagt een aanpassing van de koeien, en dat proberen we te vermijden”, legt Jef uit. Bij elke verandering – bijvoorbeeld door het inzetten van graskuil van een andere snede – wordt het rantsoen herrekend. “We baseren

ons op kuilanalyses en de berekeningen die de voederfabrikant maakt, maar wat voor ons telt, is wat de koeien ermee doen”, zegt Guy. “Een berekening is richtinggevend, maar het *finetunen* zelf moet in de stal gebeuren”, zo is de ondervinding.

## Geen toegevingen op gezondheid

Eventuele problemen op het vlak van de lever, de klauwen of de algemene weerstand komen pas na een aantal weken naar boven. Het maakt Jef en Guy extra behoedzaam om sterke wijzigingen aan te brengen. Guy: “Kort door de bocht genomen, maakt het ons niet veel uit wat er exact wél en niet in het rantsoen zit. Maar de gezondheid van de dieren is voor ons alles; daarop doen we geen toegevingen. Want als die er niet is, is er ook geen productie.”

## Meer dan analyses tonen

Bierdrاف is echter een van de componenten die al jarenlang vast onderdeel uitmaken van het rantsoen. Nochtans is de nevenstroom uit de brouwerijwereld niet de goedkoopste eiwitbron. “Puur economisch per eenheid eiwit bekeken is bierdrاف te duur. Maar het geeft wat meer rust in de pens, en is goed voor de vertering van de koe. Dat

zijn voordelen die voederwaardeanalyses niet tonen, maar die er wel zijn”, is de overtuiging van Jef. Om als maatregel in aanmerking te komen om de methaanemissies in de pens te verminderen, zou het aandeel bierdrاف in het rantsoen quasi moeten verdubbelen. Ook het aandeel bestendig koolzaadschroot zou sterk moeten stijgen, naar meer dan 7,5% op drogestofbasis.

## Bewijzen in de stal

Hoewel Jef en Guy niet per definitie nee zeggen, lijkt dergelijke rantsoenaanpassing niet eenvoudig. “Naast de relatief hoge kostprijs van bierdrاف, is er ook de beperkte beschikbaarheid. Er is lang niet genoeg bierdrاف voor alle koeien in Vlaanderen. Tijdens corona was er zelfs op een gegeven moment geen meer te krijgen.” Ook laat het onbestendig eiwit in bierdrاف zich niet altijd makkelijk combineren met grasnedes die veel onbestendig eiwit bevatten. De structuurvoorziening mag evenmin uit het oog verloren worden. “Ik sluit zeker niet uit dat een rantsoen met extra veel bierdrاف en koolzaadschroot zou kunnen passen op een deel van de bedrijven. Tot slot liggen de prijzen per eenheid eiwit ook niet zo ver uiteen. Maar een brede acceptatie van een dergelijk rantsoen zal naast de kostprijs vooral afhangen van wat de koeien er in de stal mee doen”, besluiten Jef en Guy. ■

**“Misschien haalbaar, maar geen compromissen op diergezondheid”**